

ኤች አይ ቪ ምርመራና ውጤትን ስለመረዳት

ኤች አይ ቪ በደም ውስጥ የተገኘበት ግለሰብ ውጤቱን ለትዳር አጋር ወይም ለቅርብ የቤተሰቡ አባል ማሳወቅ ይኖርበታል፤ ይህም ተገቢውን ድጋፍ እንዲያገኝ ከማድረጉም በላይ የትዳር አጋሩም ሆነ የቤተሰቡ አባል ራሱ ተመርምሮ የሚገኘውን ውጤት ተከትሎ የሚሰጠውን ሕክምና እንዲያገኝ ይረዳል።

ኤች አይ ቪ ከሚተላለፍባቸው መንገዶች አንዱ ጥንቃቄ ያልታከለበት የግብረ-ስጋ ግንኙነት ሲሆን የፆታ አጋርን የኤች አይ ቪ ምርመራ እንዲያደርግ/እንድታደርግ ማድረግ እንደራስ ምርመራ እኩል ዋጋ አለው።

ኤች አይ ቪ ሥርጭት እየቀነሰ ቢሆንም በተወሰነ የኑሮ ዘይቤ ውስጥ ባሉ ግለሰቦች ውስጥ ጭምር ይታያል። ለምሳሌ ሻይረሱ ካለበት ሰው ጋር ጥንቃቄ የጎደለው የወሲብ ግንኙነት መፈጸም፣ ከተለያዩ ሰዎች ጋር የወሲብ ግንኙነት መፈጸም፣ የወሲብ ግንኙነትን በስካር መንፈስ ወይም አነቃቂ ንጥረ-ነገር በተወሰደበት ወቅት ያለጥንቃቄ መፈጸም፣ ወዘተ

ለኤች አይ ቪ መመርመር ለምን አስፈለገ?

በአሁኑ ወቅት የኤች አይ ቪ ምርመራ የሚያስፈልገው የኤች አይ ቪ ሻይረስ በደሙ ውስጥ የተገኘበት ግለሰብ የጸረ- ሻይረስ ሕክምና ወዲያውኑ እንዲጀምር እና ሰውነቱ ሻይረሱን እንዲቆጣጠረው ነው።

ስለዚህም በጤና ተቋማት ውስጥ ለሕክምና ክትትል የተገኙ ተገልጋዮች ለኤች አይ ቪ ምርመራ ይጋበዛሉ፤ ተመርምረውም ሻይረሱ በደማቸው ከተገኘ የጸረ- ሻይረስ ሕክምና መውሰድ እንዲጀምሩ ወዲያውኑ ይህን አገልግሎት ወደሚሰጥበት ክፍል ወይም ተቋም ይላካሉ።

ማንኛውም ሻይረሱ በደሙ ውስጥ ያለበት ግለሰብ በሙሉ የፀረ ሻይረስ ሕክምና መውሰድ እና ክትትል ማድረግ ይኖርበታል።

የፀረ ኤች አይ ቪ ሕክምና ለምን አስፈለገ?

የፀረ ኤች አይ ቪ ሕክምና በአግባቡ ተከታትሎ መውሰድ የሻይረሱን በሰውነት ውስጥ መባዛት ይቆጣጠራል፤ የሰውነት የመከላከል አቅም ይሻሻላል፤ የተጓዳኝ በሽታዎችም ለመከሰት እድል አይኖራቸውም።

ቫይረሱ በደም ውስጥ ያለበት ሰው የፀረ ቫይረስ ሕክምና ካልወሰደ በስተቀር የቫይረሱን (ኤች አይ ቪ) መባዛትና የሕመሙን መባባስ ማስቆም አይቻልም፤ የሰውነት የመከላከል አቅምም ተዳክሞ የተጓዳኝ በሽታዎች ለሞት ሊያበቁ ይችላሉ።

ፀረ ኤች አይ ቪ ምርመራ ውጤትን ለአጋሬ ማሳወቁ ለምን አስፈላጊ?

የፀረ ኤች አይ ቪ ሕክምና በአግባቡ ለመውሰድ ቁርጠኝነትን፣ ውጤቱን አምኖ መቀበልን እና ለትዳር አጋር/ ጓደኛ መግለጽን ይሻል፤ ይህም ሳይቀር በነጻነት መድሃኒቱን ለመውሰድ ከትዳር አጋር/ ጓደኛ ወይም ቅርብ ቤተሰብ ድጋፍ ያስፈልገዋል።

የህክምና አጋርም መድሃኒቱን በአግባቡ እና በሰአቱ እንድንወስድ ሊረዳን፣ ከአሉታዊ ስሜትና ድርጊትም ሊጠብቅንና ሊያሳዩን ይችላል። የፀረ ኤች አይ ቪ ምርመራ ውጤታችንን እንዳወቅን ወዲያውኑ ለትዳር አጋር ወይም ለቅርብ ቤተሰብ አባል ወይም ጓደኛ ማሳወቅ ከጭንቀትና እራስን ከማግለል ይታደገናል፤ ስለዚህ ውጤታችንን ለቅርብ ሰው መንገር፣ አጋዥ እና አሳቢ ማግኘት ስለሆነ ውጤታችንን መደበኛ ወይንም መካድ አይጠቅምም።

ኤች አይ ቪ እና የፀረ ኤች አይ ቪ ሕክምና (ኤ አር ቲ)

የፀረ ኤች አይ ቪ ሕክምና (ኤ አር ቲ) ለም ይጠቅማል?

የኤች አይ ቪ ምርመራ ማድረግ የኤች አይ ቪ ቫይረስ በደም ውስጥ ከተገኘ ወዲያውኑ የፀረ ኤች አይ ቪ ሕክምና (ኤ አር ቲ) እንዲጀመር ይረዳል። የፀረ ኤች አይ ቪ ሕክምና (ኤ አር ቲ) ቶሎ መጀመር-

- በሰውነት ውስጥ የቫይረሱን መባዛት እና መሰራጨት ሲቆጣጠር፤
- በኤች አይ ቪ ምክንያት የሰውነት የመቋቋም አቅም የበለጠ ሳይዳከም፤ ይህንንም ተከትሎ የተጓዳኝ በሽታዎች እንዳይከሰቱ ያደርገዋል። በዚህም
- ጤንነት ሳይጓደል ከህመም ተጠብቆ ከቫይረሱ ጋር መኖርን ያስችላል።

የፀረ ኤች አይ ቪ ሕክምና (ኤ አር ቲ) መስራቱ በምን ይታወቃል?

ኤች አይ ቪ በደም ውስጥ ቢገኝም በአግባቡና በየቀኑ የፀረ- ኤች አይ ቪ መድሃኒት (ኤ አር ቲ) በመውሰድ የሕክምናውን ውጤታማነት እና የቫይረሱን መራባት በቁጥጥር ስር ስለማዋሉ በየጊዜው በሚደረግ የቫይረል ሎድ የደም ምርመራ ማረጋገጥ ይቻላል። የቫይረል ሎድ ምርመራ በደም ውስጥ ያለውን የቫይረሱን መጠን የሚያሳይ ምርመራ ነው።

የኤ አር ቲ ህክምና ሲጠቀሙ በመደበኛ ሁኔታ ለቫይረል ሎድ የደም ናሙና መስጠትዎንና ውጤቱም የቫይረሱ መጠን ቁጥጥር ስር መሆኑን ያረጋግጡ።

የቫይረሱ መጠን ዝቅተኛ/ በቁጥጥር ሥር ካልዋለ ሕክምናው ውጤታማ አለመሆኑን፣ ቫይረሱም/ በሽታውም እየተስፋፋ መሆኑን ስለሚያሳይ ተጨማሪ ክትትል እና ሕክምናም ያስፈልግዎታል።

ስለዚህ የቫይረል ሎድ ምርመራ ለመጀመሪያ ጊዜ የፀረ ቫይረስ ሕክምና ከተጀመረ በ 6ኛው ወር እና በ 12ኛው ወር መሰራት ሲኖርበት ከዛብኋላ በየአመቱ የደም ናሙና በመስጠት ምርመራው መሰራት ይኖርበታል። ለእርጉዝ እና ቶች ኤ አር ቲ ከተጀመረ በ 3ኛው ወር ሊሰራና በ 6ኛ ወር ከተደገመ በኋላ በየ6 ወሩ እስከ 18-24 ወር ድረስ ሊሰራ ይገባል።

የቫይረል ሎድ ምርመራ ውጤት ምን ይላል?

በኤ አር ቲ ህክምና ላይ ያለ ሰው የቫይረሱ መጠን ዝቅተኛ ሆኗል/ ቁጥጥር ሥር ውሏል፣ ሕክምናውም ውጤታማ ሆኗል የሚባለው የቫይረሱ መጠን በቫይረል ሎድ የደም ምርመራ ውጤት ላይ ከ 1000 በታች ሲሆን ነው።

የሽይራል ሎድ ምርመራ ውጤት 1000 እና ከ 1000 በላይ ከሆነ ተጨማሪ ጥብቅ ክትትልና የባለሙያ እገዛ ያስፈልጋል።

የሽይራሉ መጠን ከቁጥጥር ውጭ ከሚሆንባቸው ምክንያቶች ዋና ዋናዎቹ፡

- መድሃኒቱን በተገቢው ሰዓትና በታዘዘው መጠን አለመውሰድ፣ መርሳት ወይም ማቋረጥ፣
- የተጓዳኝ ህመም መከሰት በተለይም ተደጋጋሚ ማስመለስ ወይም ተቅማጥ መኖር፣
- የመድሃኒቱን ፈዋሽነት የሚቀንሱ ሁኔታዎች፣ መድሃኒቶች በተጨማሪ መውሰድ ሊሆኑ ይችላሉ።

የሻይራል ሎድ ምርመራ ውጤት 1000 እና ከ 1000 በላይ ሲሆን

(ጥብቅ የመድሃኒት አወሳሰድ ድጋፍ)

የሻይራል ሎድ ምርመራ ውጤት ከፍተኛ ሆኖ ሲገኝ የሚያሳየው ሁኔታው ጥሩ ላይሆን ስለሚችል ተጨማሪ ጥብቅ ክትትልና የባለሙያ እገዛ ያስፈልጋል።

እርጉዝ ሴቶች፣ ወጣቶች እና ልጆች የበለጠ ትኩረት እና ቅድሚያ ሊሰጣቸው ይገባል።

ከፍተኛ ውጤቱ እንደታወቀ ምርመራውን ያደረገው ላበራቶሪ ውጤቱን ወዲያውኑ ለላኪው ጤና ተቋም በስልክ ወይም ፋክስ ወይም የፅሁፍ መልእክት ማሳወቅ ይኖርበታል።

በዚህም፡

- የቀጠሮ ቀን ወደ መደበኛ ተመልሶ በየወሩ ይሆናል፤ የመድሃኒት እደላውም በየወሩ ይሆናል፤
- ለዚህም ውጤቱ ለባለሙያው ሲደርስ የቀጠሮ ቀን ከ1 ሳምንት በላይ ከሆነ ታካሚው ሊጠራና ሁኔታው ተገልጿለት በየወሩ የሚደረግ ጽኑ ክትትል ሊጀመርለት ይገባል፤ ጽኑ ክትትል መዝገብ ላይም ይመዘገባል።

ጽኑ ክትትል እና ጥብቅ የመድሃኒት አወሳሰድ ድጋፍ Enhanced Adherence Support ፡

- የተጓዳኝ በሽታዎች ስለመኖራቸው የሚደረግ ምርመራ፤
- መድሃኒቱን በየቀኑ ስለመውሰዱ ጥብቅ ክትትል ይኖራል፤
  - የሰዓት ማሰታወሻ፣ የቀሪ መድሃኒት ፍሬ ቆጠራ፤
- መድሃኒቱን በአግባቡ እና በሰዓቱ እንዳይወሰድ የሚያውኩ ባህርያት ወይም ጉዳዮች ላይ ውይይትና መፍትሄ እርምጃዎች ወሰዳል፤ አዋኪዎች፡-
  - የመውሰጃ ሰዓት አለመመቸት፣ ሰዓቱን መረሳት፤
  - ከሌላ ሰው መደበቅ፤
  - አልኮል መጠጥ መጠቀም ማብዛት፤
  - የመድሃኒቱ የጎንዮሽ ጉዳት፤
  - ተጓዳኝ ህመም መኖር - እንደ ተቅማጥ እና ተውከት፤
- እንደ መፍትሄ የሚወሰዱ እርምጃዎች፡
  - የመድሃኒት መውሰጃ ሰዓትን ማሰታወሻ አጋዥ መስጠት- ፒል በክስ፣ መመዝገቢያ ሰንጠረዥ፣...
  - የህክምና አጋር/ ረዳት ከቤት ውስጥ መለየትና ማገዝ፤
  - ደባል ሱስ (ጫት፣ መጠጥ) ካለ ለመቀነስ ወይም ለማቆም ማገዝ፤

- የሚወሰድ ተጨማሪ መድሃኒት ካለ ያለውን ተቃርኖ አጥንቶ ተገቢውን ድጋፍ ማድረግ፤ መቀየር ወይም አወሳሰዱን ማራራቅ...
- የህክምና ቀጠሮውን በየወሩ ማድረግ፤ በክትትል ወቅት በተገኙ አዋኪ ባህርያትና ድርጊቶች ላይ ያለ መሻሻልን መከታተል፤
- ካስፈለገ የሌላ ባለሙያ ድጋፍን መጠየቅ/ መጨመር፤
- በየወሩ የክትትል ቀጠሮ ይሰጣል፤ ከ3 ተከታታይ ክትትል በኋላ የሽይራል ሎድ ምርመራ ይደገማል፤
- ውጤቱን ተከትሎም ወይ ወርሃዊ ክትትሉ ይቀጥላል ወይም የመድሃኒት ለውጥ ሊወሰን ይችላል።

የመድሃኒት ለውጥ የሚደረገው የኤ አር ቲ ባለሙያው ፣ ፋርማሲስቱ እና ሃኪም መክረውበት መሆን ይኖርበታል።